

ЗАВДАННЯ
для III етапу Всеукраїнської олімпіади з географії та
краєзнавства
на 2016/2017 навчальний рік
11 клас

ПРАКТИЧНИЙ ТУР

1. У 2015 р. у світі було видобуто 4361,9 млн. т нафти. Ресурсозабезпеченість цим видом палива становила 55 років. Доля Венесуели у тому ж році становила 3,1 % світового видобутку нафти і 17,7 % доведених світових запасів. Визначте ресурсозабезпеченість Венесуели нафтою.

(8 балів)

2. Поняття «світове місто» означає місто, яке відчутно й прямо впливає на глобальні процеси, застосовуючи економічні, соціальні, культурні й політичні засоби. Глобальні міста мають більше спільного між собою, ніж з іншими містами у своїх країнах. Однак мають вони і риси, притаманні лише їм. Виділіть «свої» такі риси, що відповідають наступним глобальним містам Азії: Токію, Пекіну, Гонконгу, Сінгапуру, Сеулу, Шанхаю. Заповніть повністю таблицю, вказуючи відповідний номер до кожної особливості (дивіться один приклад у таблиці), позначте ці міста на фрагменті контурної карти.

Критерій А: особливість географічного положення. 1) Розташований на Цзюлуньському півострові і 260 прилеглих островах. 2) Розташований на рівнині Канто. 3) Розташований в північній частині Великої китайської рівнини. 4) Розташований у дельті річки Янцзи. 5) Розташований за 15 км від узбережжя Жовтого моря. 6) Розташований на островах, що відділяються Джохорською протокою.

Критерій Б: кліматичні умови. 1) Екваторіальний клімат. 2) Вологий субекваторіальний клімат із рисами мусонного. 3) Помірний мусонний клімат із середньорічною кількістю опадів 1455 мм. 4) Вологий субтропічний клімат із

рисами мусонного. 5) Помірний мусонний, середньорічна кількість опадів 540 мм. 6) Субтропічний мусонний.

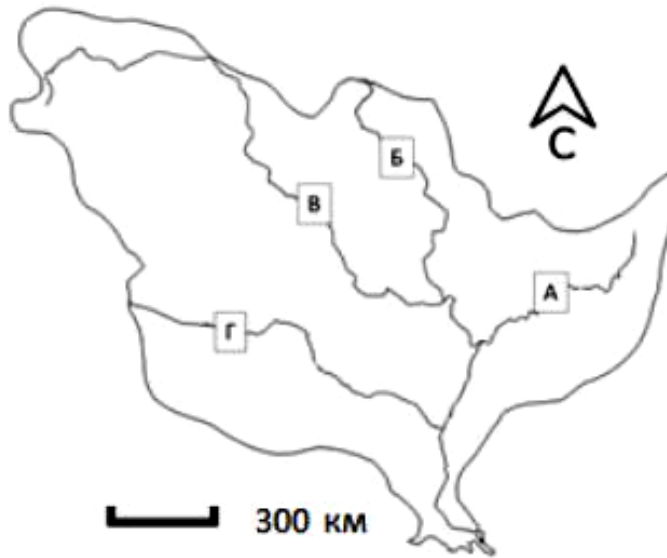
Критерій В: Економіко-соціальні особливості. 1) Один з трьох найбільших фінансових центрів світу. 2) Третій за розмірами економічний центр своєї країни. 3) Один з найбільших у світі центрів нафтопереробки. 4) Розташовані штаб-квартири багатьох компаній, зокрема, *KiaMotors*. 5) Особливий адміністративний район своєї країни. 6) 2 будівлі – башта із назвою міста і всесвітнього фінансового центру – серед найвищих хмарочосів планети.

Критерій Г: транспортні особливості. 1) Точка відправлення швидкісних потягів «сінкансен». 2) Північний кінцевий пункт Великого китайського каналу. 3) Діє аеропорт, збудований здебільшого на насипаному штучному острові. 4) Діє перша у світі комерційна залізнична лінія на магнітній підвісі. Вона з'єднує місто за аеропортом Пудун. 5) Морський порт знаходиться на одному з найважливіших перехресть світових морських комунікацій, які проходять між Індійським та Тихим океанами. 6) З'єднаний швидкісною залізницею із портом Пусан.

Місто	Особливості географічного положення	Кліматичні умови	Економіко-соціальні особливості	Транспортні особливості
Токіо		6		
Пекін				
Гонконг				
Сінгапур				
Сеул				
Шанхай				

(12 балів)

3. Визначте річку, басейн якої зображений на схемі, і дайте відповіді на запитання.

А. Назвіть річку, що утворює цей басейн.

Б. Якою літерою на схемі позначена головна річка даної системи?

В. Басейн цієї річки несиметричний. Яка структура обмежує басейн зі сходу?

Г. Назвіть тип дельти, яку має ця ріка.

Д. Головна річка басейну перетинає три природні зони. Заповніть таблицю, в порядку перетину головною рікою природних зон від витoku до гирла.

N	Природна зона	Коефіцієнт зволоження	Основні види сільськогосподарської діяльності
1			
2			
3			

(14 балів)

4. Заповніть таблицю: «Транспорт світу». Нанесіть на контурну карту світу зазначені Вами відповіді.

Таблиця

Факти про транспорт світу

<i>Найбільші універсальні морські порти світу (5)</i>		<i>Найбільші аеропорти світу (5)</i>		<i>Країни, які не мають залізниць (5)</i>		<i>Країни, які мають розвинений внутрішній водний транспорт</i>	
<i>Порт</i>	<i>Країна</i>	<i>Аеропорт</i>	<i>Країна</i>	<i>Країна</i>	<i>Частина світу</i>	<i>Країна</i>	<i>Частина світу</i>

(10 балів)

ЗАВДАННЯ
для III етапу Всеукраїнської олімпіади з географії та краєзнавства
на 2016/2017 навчальний рік
10 клас

ПРАКТИЧНИЙ ТУР

1. Визначте географічну широту пункту А, який розташований на 555,5 км південніше екватора та полуденну висоту Сонця (в пункті А) в день літнього сонцестояння.

(8 балів)

2. Визначте, в яких країнах Європи розташовані 12 заповідних територій (природних національних парків і заповідників), та поясніть походження їхніх назв (пов'язане з типом географічного об'єкту: гірською системою, річкою, адміністративною одиницею тощо). Заповніть таблицю за зразком:

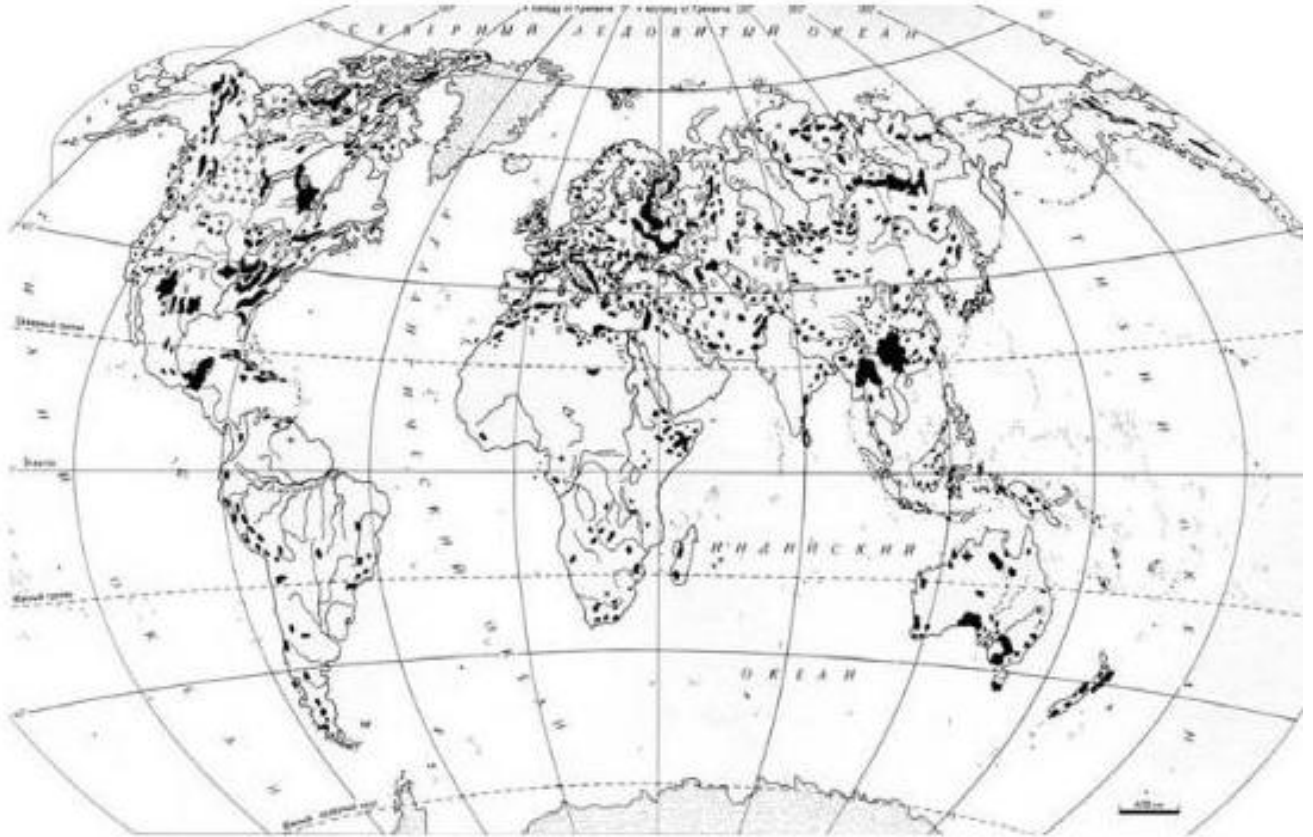
Назва	Номер на карті	Країна розташування	Тип географічного об'єкту, з яким пов'язана назва
Дельта Дунаю	13	Румунія	Річка
Прип'ятський			
Татранський			
Прибалатонської височини			
Севенн			
Златні П'ясиці			
Баварський Ліс			
Олімп			
Саксонська Швейцарія			
Розточанський			
Валдайський			
Тосканський архіпелаг			
Кодри			

(12 балів)

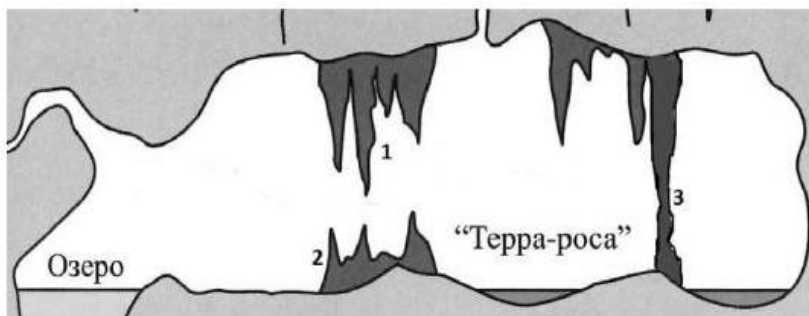
3. За допомогою малюнків дайте відповідь на запитання:

А) Визначте рельєфоутворюючий процес, райони поширення якого вказані на картосхемі. Який природний об'єкт світу дав назву цьому процесу? На території якої держави світу розташована переважна частина даного об'єкту?

Б) Наведіть три приклади гірських порід, які можуть піддаватись впливу цього рельєфоутворюючого процесу.

В) Яка форма рельєфу зображена на малюнку? Визначте, що відмічено цифрами 1,2,3

Г) Визначте, до якої групи рельєфоутворюючих сил (процесів, факторів) відноситься процес, який розглядається в завданні. Наведіть чотири приклади інших рельєфоутворюючих процесів і створених ними форм рельєфу (по 2 для кожного), що відносяться до даної групи рельєфоутворюючих сил.

(12 балів)

4. Визначте, скільки намулу за рік винесе річка, якщо середньорічні величини становлять: площа перерізу русла – 30 м^2 , швидкість течії – $0,5 \text{ м/с}$, а середня величина мутності води – 400 г/м^3 .

(8 балів)

ЗАВДАННЯ
для III етапу Всеукраїнської олімпіади з географії та
краєзнавства
на 2016/2017 навчальний рік
9 клас

ПРАКТИЧНИЙ ТУР

1. Визначте кут падіння сонячних променів у м. Києві під час усіх сонцестоянь. Накресліть схематичний малюнок. Поясніть різницю між календарними, астрономічними та фенологічними порами року.

(8 балів)

2. В Україні є різні пам'ятники та пам'ятні знаки, які в тій чи іншій мірі пов'язані з географією. Деякі з них добре відомі, як, наприклад, пам'ятний знак, що символізує географічний центр України; інші менш. Заповніть таблицю та на контурній карті України відповідними цифрами позначте «географічні» пам'ятники та пам'ятні знаки:

Таблиця 1

№	Характеристика пам'ятника чи пам'ятного знака	Положення
1.	Поблизу цього села можна побачити стелу, яка символізує географічний центр Європи. Про це свідчить напис латиною на одному з геодезичних знаків, установленому тут наприкінці XIX століття айстро-угорським Військово-географічним інститутом. У 1979 році біля цього знака встановлено спеціальний 6-метровий металевий монумент.	
2.	У 2002 році на околиці цього селища був урочисто відкритий пам'ятний знак «Географічний центр України». Це 20-тонний гранітний моноліт, видобутий у місцевому кар'єрі.	
3.	 <p>Цей пам'ятний знак «0 км» входить до багатьох туристичних маршрутів територією України і встановлений у дельті однієї з найдовших річок Європи.</p>	
4.	Транскордонний геодезичний об'єкт «Дуга Струве» у 2005 році включений до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. На території України монумент фіксує найпівденнішу точку Дуги (вказіть її місцезнаходження).	

5.	Значна частина пунктів Дуги, на яких півтора століття тому виконували найбільш великомасштабне вимірювання Землі, збереглася, деякі відреставровані. Офіційно під охорону взято 34 пункти, з яких чотири розташовані в Україні. Кінцеві пункти Дуги було закріплено монументами, які збереглися на території Норвегії та України. Вкажіть область України, де знаходяться три із чотирьох пунктів.	
----	--	--

Загальнонаціональний проект «7 чудес України» включав чотири етапи. У 2007-2008 рр. відбувся II етап - «7 природних чудес України». За інформацією про деякі об'єкти-преможці, визначить їх назви. Заповніть таблицю 2 та на контурній карті України відповідними цифрами позначте ці природні об'єкти.

Таблиця 2

№	Інформація прооб'єкт	Назва та положення (область)
6.	Скеляста дугоподібна гряда, висота якої досягає 401 м над рівнем моря. Над оточуючою рівниною ця гряда піднімається на 60-65 м. Являє собою бар'єрний риф міоценового моря, складений вапняками. Аналогів у світі немає.	
7.	У долині цієї ріки та її приток відслонюється потужний комплекс осадових товщ від наймолодших – антропогенних і до найдавніших – силурійських відкладів палеозойської ери. Це унікальна геологічна енциклопедія, що чітко зафіксувала еволюцію земної кори та життя, яке було в морському та континентальному середовищах понад 400 мільйонів років тому. Скельні відслонення, так звані стінки – пам'ятки природи, подібних до яких у світі немає.	
8.	Серед учених немає єдиної думки щодо походження цього об'єкту. Одні вважають, що після відступу Дніпровського льодовика, понад 10 тис. років тому, утворилося величезне водоймище. Западаючим часом поглибилася вимиванням вапняків підземними потоками. Інші вчені твердять, що об'єкт має виключно карстове походження. А поява глибоких западин пов'язана з підняттям і опусканням окремих тектонічних блоків.	
9.	Краєвиди відзначаються надзвичайною мальовничістю й величністю. Схили, вкриті струнками ялинами, вік яких становить 140-160 років, спадають прямо до водної поверхні. Посередині об'єкту розмістився, немов зіниця блакитного ока, невеликий острівцею площею всього кілька метрів. Звідси і народна назва цього природного об'єкту – Морське Око.	

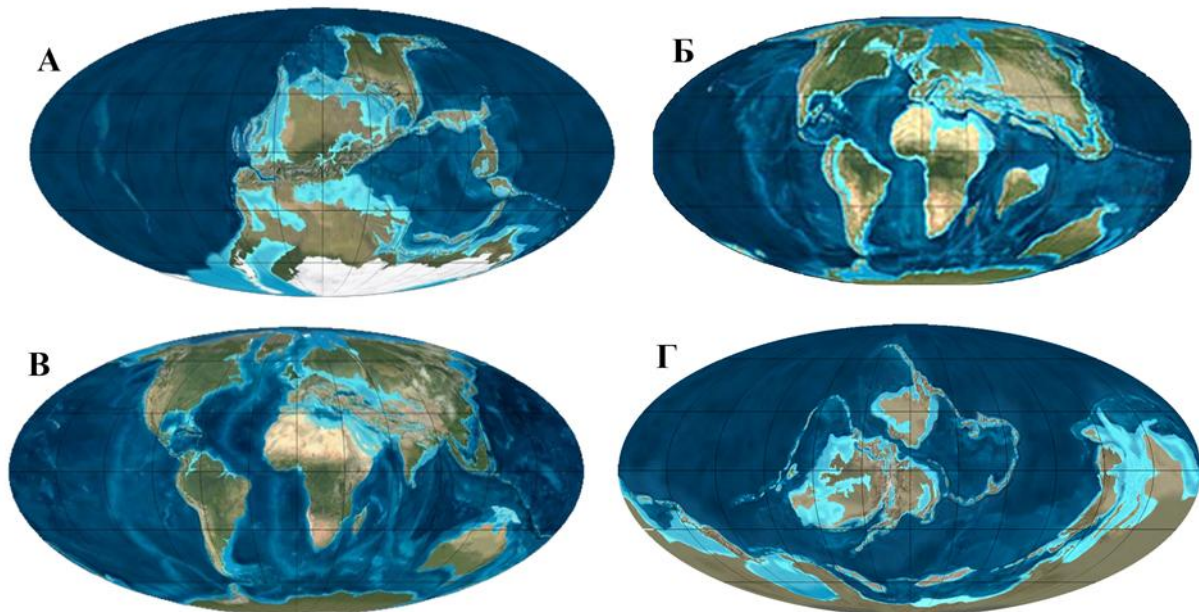
10.	Вважається однією з найдавніших ділянок суші Євразії, яка не поринала в морські глибини протягом 60 мільйонів років. Характеризується унікальною екосистемою зі значною кількістю реліктів та ендеміків з рослин і тваринсередземноморського тагірсько-альпійського походження. Виявлено 86 представників флори і фауни, занесених до Червоної книги України таЄвропейського червоного списку.	
-----	--	--

(10 балів)

3. Встановіть відповідності та заповніть таблицю:

ГЕОЛОГІЧНІ ЕПОХИ	Мал. 1.	Геологічний період	Епоха горотворення	Форма рельєфу (2)	Материк (3)
1	2	3	4	5	6
кайнозой					
мезозой					
пізній палеозой					
ранній палеозой					

Колонки 3 і 4 заповнити самостійно, у колонках 2,5,6 вписати відповідні букви чи цифри.

Мал. 1. Розміщення материків та океанів у різні геологічні епохи

2. Форма рельєфу:

- I. Скандинавські гори;
- II. Карпати
- III. Судети;
- IV. Кордильєри.

3. Материки:

- а. Балтлаверентійський материк;
- б. Пангея;
- в. Індостанський материк
- г. Євразія

(12 балів)

4. Визначить спільні риси й відмінності у кожній парі понять:

Спільні риси	Відмінності	
1	2	3
...

- 1) економіко-географічне положення – політико-географічне положення;
- 2) адміністративно-територіальний поділ – історико-географічний поділ;
- 3) природний рух населення – механічний рух населення;
- 4) природний приріст – депопуляція;
- 5) паливна промисловість – електроенергетика;
- 6) етнічна нація – політична нація.

(12 балів)

ЗАВДАННЯ
для III етапу Всеукраїнської олімпіади з географії та краєзнавства
на 2016/2017 навчальний рік
8 клас

ПРАКТИЧНИЙ ТУР

1. Яка довжина всього маршруту, якщо учні з точки А пройшли в точку В 4 км за азимутом дійсним 72° , а потім 3 км за азимутом магнітним 165° в точку С і знову повернулися в точку А? Магнітне схилення західне величиною 3° .

(8 балів)

2. Поїзд Харків-Будапешт вийшов із Києва о 19 годині 14 грудня за місцевим часом. Визначте, коли за місцевим часом поїзд перетнув державний кордон у місті Чоп (22° сх. д.), якщо він був у дорозі 20 годин.

(8 балів)

3. Заповніть таблицю: «10 найдовших річок світу».

№	Назва річки	Назва країни (витік)	Назва країни (гірло)
1.			
2.			
3.			
4.	Міссісіпі – Міссурі		
5.	Єнісей - Ангара		
6.	Об – Іртиш		
7.			
8.			
9.			
10.			

(10 балів)

4. Складіть хронологічну таблицю формування сучасної території України у складі УРСР.

Дата	Події

На контурній карті України позначте штриховкою території, які були приєднані до території держави після 1939 року.

(12 балів)